

 <p>เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึงพอใจ</p>	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI-REH01-005
	วิธีปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00 วันที่บังคับใช้ : 23 พ.ย. 2549	หน้า 1/4
เรื่อง ขั้นตอนปฏิบัติในการตรวจประเมินผู้ป่วยระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ			

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการตรวจประเมินผู้ป่วยทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ ให้ครอบคลุมครบถ้วนทั้งระบบ หรือที่อาจจะเกิดปัญหา
- 1.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลของการซักประวัติและการตรวจร่างกาย การวินิจฉัยทางกายภาพบำบัด การสรุปปัญหาสำคัญของผู้ป่วย และวางแผนการรักษาที่เหมาะสมกับโรคและสภาวะของผู้ป่วย

2. ขอบเขต

สำหรับนักกายภาพบำบัด และนักศึกษาศึกษาฝึกงานทางกายภาพบำบัด

3. นิยามศัพท์

- 3.1 การวินิจฉัย (Diagnosis) คือการวินิจฉัยทางกายภาพบำบัด เป็นกระบวนการเชื่อมโยงการตรวจประเมินและประเมินผลการตรวจ ซึ่งบ่งบอกถึงการเคลื่อนไหวการทำงานผิดปกติ ในรายละเอียดด้านความเสียหายบกพร่องชัดเจนในการทำงาน ความสามารถและไร้สามารถ ตลอดจนกลุ่มอาการของโรคหรือปัญหา
- 3.2 การวางแผนการรักษา คือ การวางแผนการรักษาระยะสั้นที่สามารถเห็นผลการรักษาได้ชัดเจน และระยะยาว ซึ่งจะครอบคลุมถึงขีดความสามารถของผู้ป่วย การใช้ชีวิตประจำวันให้ได้ใกล้เคียงปกติตามอาการของโรค หรือปัญหา

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

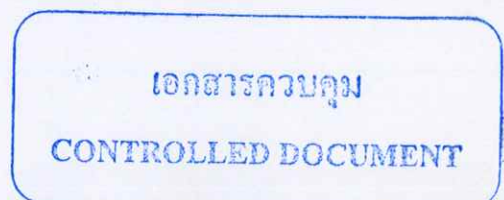
นักกายภาพบำบัด มีหน้าที่ ซักประวัติ ตรวจร่างกาย ประเมินผลการตรวจ การวินิจฉัยทางกายภาพบำบัด การวางแผนการรักษา การรักษาและประเมินผลการรักษาโดยมีเป้าหมายเพื่อลดปัญหาของผู้ป่วย พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลผู้ป่วย ในใบประวัติผู้ป่วย (OPD Card) / ฟอรัมปรอท / ระบบคอมพิวเตอร์โรงพยาบาล

5. อุปกรณ์และเครื่องมือ

- 5.1 Goniometer
- 5.2 สายวัด / สำลี
- 5.3 ไม้ตรวจ Reflex
- 5.4 फिल्म X-ray หรือ MRI, CT-Scan หรือผลการตรวจ

6. ขั้นตอนการปฏิบัติ

- 6.1 การสัมภาษณ์ประวัติ (Subjective Examination) ข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ ลักษณะงานอาชีพ กิจกรรมนันทนาการ มือข้างที่ถนัด สถานภาพสมรส ที่อยู่
  - 6.1.1 อาการสำคัญ
  - 6.1.2 ระยะเวลาที่เป็น.
  - 6.1.3 กลไกการเกิดพยาธิสภาพ

 <p>เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึงพอใจ</p>	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI-REH01-005
	ระเบียบปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00 วันที่บังคับใช้ : 23 พ.ย. 2549	หน้า 2/4
เรื่อง ขั้นตอนปฏิบัติในการตรวจประเมินผู้ป่วยระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ			

6.1.4 ลักษณะอาการขณะเกิดพยาธิสภาพ

6.1.5 การดำเนินโรค เช่น การเปลี่ยนแปลงของอาการปัจจัยที่ทำให้อาการดีขึ้น / แย่ลง การรักษาที่เคยได้รับ

6.1.6 ผลกระทบของพยาธิสภาพ และอาการต่อภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ

6.1.7 ความรู้ ความเข้าใจของผู้ป่วยเกี่ยวกับพยาธิสภาพที่เป็น และความคาดหวังของผู้ป่วย

6.1.8 ประวัติอดีต โรคประจำตัว

6.1.9 ประวัติครอบครัว

6.2 การตรวจร่างกาย (Objective Examination)

6.2.1 การตรวจร่างกายและแปรผลการตรวจโดยการสังเกต (General Apperance)

- Inspection ลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกาย

- ลักษณะรูปร่าง

- ลักษณะและสีผิว เช่น Edema, Atrophy, Incision line, Scar

- การรู้สติ (Conciousness)

- การให้ความร่วมมือ (Communication)

- การให้ความร่วมมือ (Co - opertion)

- การรับรู้ การได้ยิน การมองเห็น (Perception)

- ท่าทาง (Posture)

- Functional movement

- Deformity

6.2.2 การตรวจร่างกายและแปรผลการตรวจสภาวะข้อต่อ โดยการสัมผัส

- Joint alignment

- การบวม และการอักเสบ

- ลักษณะของกล้ามเนื้อ ที่สัมผัสกับข้อต่อ

- จุดกดเจ็บ

- Physical movement = range of motion (passive & active)

- Accessory movement

- การวัดขนาดส่วนของร่างกาย (ความสั้น - ยาว)

เอกสารควบคุม

CONTROLLED DOCUMENT

 เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึงพอใจ	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI-REH01-005
	วิธีปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00 วันที่บังคับใช้ : 23 พ.ย. 2549	หน้า 3/4
เรื่อง ขั้นตอนปฏิบัติในการตรวจประเมินผู้ป่วยระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ			

6.2.3 การตรวจร่างกายและแปลผลการตรวจสภาพกล้ามเนื้อ

- ความตึงตัวของกล้ามเนื้อ (Muscle tone)
- ความเกร็งตัวของกล้ามเนื้อ (Muscle spasm)
- ขนาดของกล้ามเนื้อ โดยการสังเกต และการวัดขนาดเปรียบเทียบกับข้างปกติ
- ความยาวของกล้ามเนื้อ (Muscle length)
- กำลังของกล้ามเนื้อ (Muscle power)
- ความทนทานของกล้ามเนื้อ
- อาการปวด และจุดกดเจ็บ และ/หรือ trigger point
- Resisted isometric test

6.2.4 การตรวจร่างกายและแปลผลการตรวจพิเศษ (Special test)

- neural tension test
- special test for cervical spine เช่น nerve root compression test , distraction test
- special test for thoracic outlet syndrome
- special test for lumbar spine เช่น nerve root compression test
- special test for shoulder region เช่น Yergason test , drop arm test
- special test for elbow region เช่น elbow test , varus stress test
- special test for wrist joint & hand เช่น Phalen test , Retnacular test
- special test for hip region เช่น scour test , Ober test , Trendelenburg 's test., Piriformis test , Thomas test
- special test for knee joint เช่น Mc Merry's test , anterior drawer sign
- special test for ankle joint & foot เช่น Thompson test , anterior drawer sign

6.2.5 การตรวจร่างกายและแปลผลการตรวจการรับความรู้สึก (sensation) เมื่อมีอาการชา

- ตาม Dermatome
- ตาม Myotome
- Reflex

6.2.6 การตรวจร่างกายและแปลผลการตรวจ functional movement

- ADL & functional analysis
- Posture analysis = standing balance in walker/ crutches
- Gait analysis

เอกสารควบคุม
CONTROLLED DOCUMENT

 <p>โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์</p> <p>เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึงพอใจ</p>	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI-REH01-005
	ระเบียบปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00 วันที่บังคับใช้ : 23 พ.ย. 2549	หน้า 4/4
เรื่อง ขั้นตอนปฏิบัติในการตรวจประเมินผู้ป่วยระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ			

6.3 วิเคราะห์ผลการตรวจและสรุปปัญหา เพื่อหาสาเหตุ และการแก้ไข

6.3.1. สามารถวินิจฉัยปัญหาของผู้ป่วย จาก

- พยาธิสภาพ
- การบกพร่องในหน้าที่ (Impairment) ของโครงสร้างร่างกาย
- การจำกัดในการทำหน้าที่ (function limitation) .
- ความพิการและทุพพลภาพ (functional disability & handicab)
- ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential problem)

6.3.2 กำหนดเป้าหมายการรักษาทั้งระยะสั้น และระยะยาว เพื่อสามารถวัดผลการรักษาได้

6.4 การวางแผนการรักษา และให้คำแนะนำ ต้องคำนึงถึง

6.4.1 ข้อห้ามและข้อควรระวังในเทคนิคการรักษาที่จะใช้รักษาผู้ป่วย

6.4.2 เลือกเทคนิคการรักษาให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาวะ อาการ พยาธิสภาพของผู้ป่วย

6.4.3 กำหนดช่วงเวลา ความถี่ในการรักษาได้ถูกต้อง เหมาะสม กับสภาวะ อาการ พยาธิสภาพของผู้ป่วย

6.4.4 ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่บ้าน ได้เหมาะสมกับ สภาวะ อาการ พยาธิสภาพของผู้ป่วย

6.5 บันทึกผลการซักประวัติ ตรวจร่างกาย ปัญหาสำคัญ แผนการรักษา และวิธีการรักษา ใน ประวัติผู้ป่วย (OPD Card) และ/ หรือ ใน PT note หรือ ใน Progression note ในฟอร์มปรอท

7. เอกสารอ้างอิง

7.1 มาตรฐานกายภาพบำบัด ฉบับ พ.ศ. 2549 สภากายภาพบำบัด

8. บันทึก

ใบบันทึกการรายงานผู้ป่วย (PT note)

FM - REH01- 001

